

REGULERINGSKOMMISSIE VOOR ENERGIE IN HET BRUSSELS HOOFDSTEDELIJK GEWEST

ADVIES

(BRUGEL-ADVIES-20191025-289)

Betreffende het

**Ontwerp van definitief investeringsplan
voorgesteld door de Brusselse gewestelijke
transmissienetbeheerder voor de periode
2020-2030**

Opgesteld op basis van artikel 12 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, gewijzigd door de ordonnanties van 20 juli 2011, 8 mei 2014 en 23 juli 2018.

25/10/2019

Inhoudsopgave

1	Wettelijke grondslag	3
2	Herhaling van het algemene kader	4
3	De organisatie van de openbare raadpleging.....	5
3.1	Consultatieprocedure.....	6
3.2	Organisatie van een openbare presentatie	6
3.3	Formele raadpleging van de in de ordonnantie genoemde actoren	7
3.4	Resultaten van de openbare raadpleging.....	7
3.5	Evaluatie van de procedure voor het indienen van het investeringsplan.....	8
4	Opmerkingen van BRUGEL.....	9
4.1	Evolutie van het verbruik van 2010 tot 2018.....	9
4.2	De bevoorradingszekerheid	10
4.2.1	Bepaling van de evolutie van de capaciteitsbehoeften	10
4.2.2	Samenhang met de schattingen van de distributienetbeheerder	11
4.2.3	Analyse van de evolutie van de capaciteitsbehoeften	11
4.3	De bevoorradingskwaliteit.....	12
4.4	Integratie van de productie van gedecentraliseerde installaties	13
4.5	Energie-efficiëntie van het gewestelijk transmissienet	13
4.6	Door ELIA voorgestelde investeringen	14
4.6.1	Aanpak	14
4.6.2	Voornaamste oriëntaties	15
4.6.3	Opvolging van de geplande investeringen.....	15
5	Conclusies.....	17
6	Bijlage I: Resultaten van de openbare raadpleging.....	19
6.1	Door BRUGEL geformuleerde vragen tijdens de openbare raadpleging over het voorlopige investeringsplan voor de periode 2020-2030	19
6.2	Opmerkingen van de deelnemers en antwoorden van ELIA of BRUGEL.....	20

Lijst van de illustraties

Figuur 1: Openbare presentatie van de investeringsplannen	7
Figuur 2: Evolutie van de op het gewestelijke transmissienet getransporteerde energie.....	10

I Wettelijke grondslag

Artikel 12 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest (hierna genoemd 'de elektriciteitsordonnantie'), gewijzigd door de ordonnanties van 20 juli 2011, 8 mei 2014 en 23 juli 2018, luidt als volgt:

"§ 1. De netbeheerders stellen, elk voor wat hen betreft, een investeringsplan op om de veiligheid, de betrouwbaarheid, de regelmaat en de kwaliteit van de bevoorrading op het net waarvan zij respectievelijk het beheer verzekeren, te garanderen met inachtneming van het leefmilieu en de energie-efficiëntie, volgens de procedures voorzien in § 3.

BRUGEL kan het model voor de voorgestelde investeringsplannen nader bepalen. Het investeringsplan bevat ten minste de volgende gegevens:

- 1° een gedetailleerde beschrijving van de bestaande infrastructuur, van haar verouderde staat, en van haar gebruiksgraad evenals van de belangrijkste infrastructuren die moeten worden aangelegd of die gemoderniseerd moeten worden gedurende de door het zogenaamde plan gedekte jaren;
- 2° een schatting van de capaciteitsbehoeften, rekening houdend met de waarschijnlijke evolutie van de productie, van de maatregelen van energie-efficiëntie die door de autoriteiten worden bevorderd en door de netbeheerder worden overwogen, van de levering, van het verbruik, van de scenario's van ontwikkeling van elektrische voertuigen en van de handel met de twee andere Gewesten en van hun kenmerken;
- 3° een beschrijving van de ingezette middelen en van de te verwezenlijken investeringen om in de geschatte behoeften te voorzien, met inbegrip van, desgevallend, de versterking of de aanleg van koppelingen om de correcte aansluiting op de netten te waarborgen waarop het net is aangesloten, evenals een lijst van de belangrijke investeringen waartoe reeds besloten werd, een beschrijving van de nieuwe belangrijke investeringen die tijdens de eerstkomende drie jaar verwezenlijkt moeten worden en een kalender voor deze investeringsprojecten;
- 4° de vaststelling van de nagestreefde kwaliteitsdoelstellingen, in het bijzonder betreffende de duur van de pannes en de kwaliteit van de spanning;
- 5° het beleid dat op milieugebied en inzake energie-efficiëntie wordt gevoerd;
- 6° de beschrijving van het beleid inzake onderhoud;
- 7° de lijst van de acties die tijdens het afgelopen jaar dringend zijn uitgevoerd;
- 8° de staat van de studies, projecten en implementaties van slimme netten en slimme meters;
- 9° het beleid op het vlak van bevoorrading en noodoproepen, waaronder de prioriteit voor productie-installaties die gebruik maken van hernieuwbare energiebronnen en voor kwalitatieve warmtekrachtkoppeling evenals de voor de eventuele uitrol van deze meters prioritair geïdentificeerde niches;
- 10° een gedetailleerde beschrijving van de financiële aspecten van de beoogde investeringen

§ 2. Het plan, opgesteld door de regionale transmissienetbeheerder, heeft betrekking op een periode van tien jaar; het wordt elk jaar aangepast voor de volgende tien jaren, volgens de procedure vastgesteld in paragraaf 3.

Het plan, opgesteld door de distributienetbeheerder, heeft betrekking op een periode van vijf jaar; het wordt elk jaar aangepast voor de volgende vijf jaren, volgens de procedure vastgesteld in § 3.

§ 3. Elke netbeheerder bezorgt aan BRUGEL zijn voorstel van investeringsplan voor 31 mei van het jaar dat voorafgaat aan het eerste jaar waarop het plan betrekking heeft.

BRUGEL deelt de netbeheerder ten laatste op 15 juli van hetzelfde jaar haar voorafgaande opmerkingen over het ontwerpplan mee.

De netbeheerder werkt zijn definitief ontwerp van investeringsplan uit op basis van de voorafgaande opmerkingen van BRUGEL en bezorgt dit aan BRUGEL vóór 15 september van het jaar dat voorafgaat aan het eerste jaar waarop het plan betrekking heeft.

BRUGEL gaat over tot de raadpleging van de betrokken administraties, de daadwerkelijke of potentiële gebruikers van het net en van de Raad betreffende bepaalde aspecten van het ontwerpplan. In dat geval brengt zij de betrokken netbeheerder hiervan op de hoogte.

BRUGEL maakt ten laatste op 30 oktober van hetzelfde jaar het definitief ontwerp van plan ter goedkeuring over aan de Regering, samen met haar advies en de resultaten van de openbare raadpleging. Voor haar advies gaat BRUGEL met name na of de investeringen die voorzien zijn in dit ontwerpplan alle investeringsbehoeften dekken die tijdens de raadpleging zijn opgetekend en of dit plan overeenkomt met het tienjarig netontwikkelingsplan dat de gehele Europese Unie dekt. Ze houdt eveneens rekening met de relatie tussen de elektriciteits- en de gasmarkt en tussen de markten voor arm en rijk aardgas.

Als de Regering op 31 december van hetzelfde jaar geen beslissing genomen heeft en voor zover de documenten wel degelijk aan het Parlement tegen ten laatste 30 oktober van hetzelfde jaar overgemaakt zijn, wordt het definitief ontwerp van het investeringsplan als goedgekeurd geacht. BRUGEL houdt toezicht op en evalueert de uitvoering van deze investeringsplannen.

BRUGEL kan, in het belang van de gebruikers en rekening houdend met de milieucriteria, de netbeheerder het uitdrukkelijke bevel geven om bepaalde vanuit technisch en financieel oogpunt alternatieve of aanvullende investeringen te bestuderen. Deze studies worden uitgevoerd binnen een termijn die rekening houdt met de termijnen voor goedkeuring van de in het bovenstaande lid vermelde investeringsplannen. "

Daarnaast bepaalt paragraaf 4 van artikel 12 van de elektriciteitsordonnantie:

"Vóór 31 maart van elk jaar dienen de netbeheerders Brugel, elk voor wat hen betreft, een verslag over te maken waarin ze de kwaliteit van hun dienstverlening tijdens het voorgaande kalenderjaar beschrijven.

Dit verslag omvat minstens de volgende gegevens:

- 1° het aantal, de frequentie en de gemiddelde duur van de onderbrekingen van de toegang tot het net;*
- 2° de aard van de defecten en de lijst van de dringende tussenkomsten;*
- 3° de naleving van de kwaliteitscriteria met betrekking tot de vorm van de spanningsgolf, zoals beschreven in norm NBN EN 5016;*
- 4° de termijnen voor de klachtenbehandeling en het beheer van de noodoproepen;*
- 5° de termijnen voor aansluiting en herstelling.*

De nadere regels betreffende deze verplichting kunnen worden vastgesteld door BRUGEL, die de netbeheerders eveneens de verplichting kan opleggen om haar hun onderhoudsprogramma's te bezorgen. "

2 Herhaling van het algemene kader

Zoals vermeld in de voorstelling van het wettelijke kader in de vorige sectie, moet de gewestelijke transmissienetbeheerder (GTNB) een investeringsplan opstellen om de regelmaat, de betrouwbaarheid en de zekerheid van de elektriciteitsbevoorrading voor de gebruikers van het Brusselse net te garanderen.

De op 23 juli 2018 goedgekeurde wijziging van de elektriciteitsordonnantie heeft de procedure voor het indienen en goedkeuren van het investeringsplan van ELIA aangepast. Deze nieuwe procedure voorziet in het opstellen van een ontwerp van investeringsplan in twee fasen:

- (1) een eerste voorlopig ontwerp van investeringsplan dat tegen 31 mei aan BRUGEL wordt bezorgd en waarover de regulator zijn opmerkingen kan formuleren;
- (2) een definitief ontwerpplan dat ELIA aan BRUGEL bezorgt tegen 15 september en dat rekening houdt met de door BRUGEL geformuleerde opmerkingen.

Deze wijziging van de ordonnantie voorziet ook dat BRUGEL overgaat tot raadpleging van de betrokken administraties, van de daadwerkelijke of potentiële gebruikers van het net en van de Raad over bepaalde aspecten van het ontwerpplan. Ten slotte moet BRUGEL haar advies over het definitieve ontwerp van investeringsplan tegen 30 oktober aan de Regering meedelen.

In overeenstemming met de elektriciteitsordonnantie heeft ELIA op 31 mei 2019 een voorlopig ontwerp van het investeringsplan voor de periode 2020-2030 aan BRUGEL overlegd (de Nederlandse versie werd op 7 juni 2019 overlegd). Deze voorlopige versies van het investeringsplan (in het Frans en het Nederlands) vormden het voorwerp van een openbare raadpleging die plaatsgevonden heeft van 17 juni tot 22 juli 2019.

De vragen van de actoren die aan de openbare raadpleging deelnamen, zijn op 25 juli 2019 door BRUGEL aan ELIA meegedeeld.

Op basis van het resultaat van de openbare raadpleging heeft ELIA op 13 september 2019 per mail¹ een nieuwe versie van het definitieve ontwerp van het investeringsplan ingediend. Bij deze definitieve versie werden ook de antwoorden gevoegd op de opmerkingen die de deelnemers aan de openbare raadpleging hadden geformuleerd.

Het huidige advies is dus gebaseerd op de analyse van het definitieve ontwerp van het investeringsplan van ELIA voor de periode 2020-2030.

BRUGEL herinnert er tot slot aan dat de eerste openbare raadpleging over het ontwerp van het investeringsplan 2019-2029 werd gehouden van 30 november tot 30 december 2018, op verzoek van minister Céline Frémault. Het advies² van BRUGEL betreffende dit investeringsplan dat het raadplegingsverslag bevat, is aan de Regering bezorgd en op de website van BRUGEL (www.brugel.brussels) gepubliceerd.

3 De organisatie van de openbare raadpleging

Overeenkomstig de bepalingen van artikel 12 van de elektriciteitsordonnantie heeft **BRUGEL een openbare raadpleging georganiseerd** over de voorlopige versie³ van het ontwerp van het investeringsplan van de GTNB. Deze raadpleging heeft plaatsgevonden **van 17 juni tot 22 juli**.

Om zich te verzekeren van het goede verloop van de raadpleging heeft BRUGEL rekening gehouden met de opmerkingen die het heeft ontvangen tijdens de voorgaande raadpleging betreffende het investeringsplan 2019-2029.

BRUGEL heeft vanwege de efficiëntie ook besloten om alle openbare raadplegingen over de investeringsplannen van de netbeheerders SIBELGA en ELIA over dezelfde periode en volgens dezelfde procedure te organiseren.

¹ De formele versie is per post opvangen op 16 september 2019

² Het gaat om [advies 277](#), dat geraadpleegd kan worden op de website van BRUGEL.

³ Het is voor BRUGEL immers materieel gezien onmogelijk om de openbare raadpleging te houden over de definitieve versie van het investeringsplan, aangezien dit laatste op 15 september aan BRUGEL wordt bezorgd en er uiterlijk op 30 oktober een advies aan de Regering overgelegd moet worden.

3.1 Consultatieprocedure

Hoewel artikel 12 van de elektriciteitsordonnantie BRUGEL de mogelijkheid biedt om de raadpleging te beperken tot “bepaalde aspecten van het ontwerpplan”, **heeft BRUGEL, om redenen van transparantie, besloten om het gehele ontwerp van het investeringsplan ter raadpleging voor te leggen.**

Om het investeringsplan begrijpelijker te maken voor de deelnemers aan de raadpleging, heeft BRUGEL wel aan ELIA gevraagd een vereenvoudigde en “ge vulgariseerde” versie voor te bereiden gebaseerd op de meest “relevant” beoordeelde thema's. In antwoord op dit verzoek heeft ELIA een “ge vulgariseerde” synthesesnota aan zijn investeringsplan toegevoegd (Hoofdstuk I van het investeringsplan).

Teneinde de deelname van de actoren en burgers aan deze openbare raadpleging te vereenvoudigen, **heeft BRUGEL bovendien een openbare presentatie georganiseerd** waarin de investeringsplannen van de gewestelijke distributienet- en transmissienetbeheerders werden uiteengezet.

BRUGEL wenst te benadrukken dat dit een oefening zonder weerga was. De organisatie van een openbare raadpleging over het investeringsplan van een netbeheerder en het houden van een openbare presentatie vormen namelijk een primeur voor Brussel.

3.2 Organisatie van een openbare presentatie

Deze presentatiebijeenkomst vond plaats op 24 juni 2019 in perfecte samenwerking met de netbeheerders SIBELGA en ELIA. Dit was een week na de lancering van de openbare raadpleging, zodat de deelnemers al de kans hadden gehad om de plannen te raadplegen.

De bijeenkomst begon met een presentatie van BRUGEL over de context van deze openbare raadpleging en de praktische deelnameaspecten. SIBELGA en ELIA hebben vervolgens de grote lijnen gepresenteerd van hun voorlopige investeringsplannen, met een focus op de volgende thema's:

- De algemene presentatie van de elektriciteits- en gasnetten;
- De bevoorradingszekerheid;
- De kwaliteit van de levering;
- De slimme meters;
- De conversie van de netten naar 400V en de integratie van elektrische voertuigen;
- De conversie van de netten van arm gas naar rijk gas.

Daarnaast werden er verschillende vraag-en-antwoordsessies gehouden.

Meer dan vijftig deelnemers hebben deelgenomen aan deze presentatie en het publiek bestond uit vertegenwoordigers van de actoren van de energiemarkt en het maatschappelijk middenveld:

Lijst van actoren die tijdens de presentatiebijeenkomst aanwezig waren

ABB	Gemeente Sint-Joost-ten-Node	FEBIAC	PitPoint
AGORIA	CWaPE	ABVV	NMBS
BECI	ENECO	Hack Belgium	Test-Aankoop
Leefmilieu Brussel	ENGIE	Infor GazElec	VIVAQUA

Brussel Mobiliteit	Centre d'appui SOCIALENERGIE	Luminus	
CAFA ASBL	FEBEG	OCTA+	

Figuur 1: Openbare presentatie van de investeringsplannen

3.3 Formele raadpleging van de in de ordonnantie genoemde actoren

Overeenkomstig de gasordonnantie heeft BRUGEL daarnaast per post “de betrokken administraties” (Leefmilieu Brussel en Brussel Mobiliteit) en de Raad van Gebruikers uitgenodigd om aan de openbare raadpleging over de investeringsplannen deel te nemen.

Op vraag van de Raad van Gebruikers van elektriciteit en gas heeft BRUGEL op 5 juli 2019 de doelstellingen van de openbare raadpleging toegelicht.

De Raad van Gebruikers van elektriciteit en gas bestaat uit de volgende leden (zonder rekening te houden met SIBELGA en ELIA):

- BV-OECO
- Agoria
- BECI
- Brulocalis
- CGEW
- Raad voor het Leefmilieu
- Economische en Sociale Raad
- ACV
- EDORA
- FEBEG
- Infor GazElec
- Gezinsbond

3.4 Resultaten van de openbare raadpleging

De resultaten van deze openbare raadpleging zijn beschikbaar in Bijlage I van dit advies. Voor elke ontvangen opmerking of vraag waarvoor aanvullende informatie nodig was, werd een antwoord gegeven of een commentaar geformuleerd, met name op basis van de bijdrage van ELIA.

BRUGEL stelt vast dat het aantal reacties op het investeringsplan van de GTNB aanzienlijk lager ligt dan het aantal reacties op het investeringsplan voor elektriciteit van SIBELGA. Een verklaring hiervoor is dat de uitdagingen en problemen bij het beheer van het gewestelijk transmissienet minder groot zijn dan die bij het beheer van het elektriciteitsdistributienet. Bovendien is het net van de GTNB kleiner in omvang dan het elektriciteitsnet van SIBELGA (310 km in plaats van ruim 6.000 km).

De deelnemers aan de presentatie hebben inderdaad meer interesse getoond voor de thema's betreffende het beheer van het elektriciteitsdistributienet (slimme meters, integratie van elektrische auto's ...).

- **Deelnemers**

De actoren die vragen of opmerkingen hebben geformuleerd over het voorlopige ontwerp van het investeringsplan van ELIA zijn:

- Leefmilieu Brussel;
- Raad van Gebruikers van elektriciteit en gas;

- **Opmerkingen met betrekking tot de organisatie van de raadpleging**

Uit de opmerkingen die werden ontvangen blijkt dat de deelnemers zeer ingenomen waren met de kwaliteit van de door BRUGEL georganiseerde openbare raadpleging en met name met de organisatie van de openbare presentatiebijeenkomst over de investeringsplannen voor elektriciteit en gas.

- **Onderzoek van de investeringsbehoeften die zijn geïnventariseerd tijdens de openbare raadpleging**

Overeenkomstig artikel 12 van de ordonnantie heeft BRUGEL onderzocht of de investeringen uit het ontwerpplan alle investeringsbehoeften dekken die tijdens de raadplegingsprocedure zijn geïnventariseerd.

Het blijkt dat na de openbare raadpleging geen enkele aanvullende investering werd opgetekend.

3.5 Evaluatie van de procedure voor het indienen van het investeringsplan

BRUGEL plaatst vraagtekens bij de relevantie van het handhaven van een procedure voor het indienen van het investeringsplan van de GTNB zoals door de elektriciteitsordonnantie wordt voorzien, vooral wat de periodiciteit voor het indienen van de plannen voor goedkeuring betreft. Deze procedure is identiek aan die voor het investeringsplan elektriciteit van SIBELGA. Er kunnen echter meerdere mogelijke redenen worden genoemd waarom een specifiek aan het investeringsplan van de GTNB ELIA aangepaste indieningsprocedure passender zou kunnen zijn:

- Het net van de GTNB is aanzienlijk kleiner dan het net van de DNB;
- De opmerkingen die tijdens de twee meest recente raadplegingen werden ontvangen, laten zien dat de belangstelling die de stakeholders voor het investeringsplan van ELIA tonen niet van dusdanige aard is dat een jaarlijkse raadpleging gerechtvaardigd lijkt;

Bovendien is de indieningsperiodiciteit van de investeringsplannen van ELIA voor goedkeuring anders dan die van de andere entiteiten:

- op federaal niveau is de periodiciteit langer: het ontwikkelingsplan wordt op dit moment elke 4 jaar herzien. Er zijn besprekingen lopende om over te stappen op een periodiciteit van eens in de 2 jaar.
- Op Waals niveau wordt het aanpassingsplan elke 2 jaar herzien, met een jaarlijkse update.

In dit kader is BRUGEL van mening dat bij de volgende wijziging van de elektriciteitsordonnantie moet worden geëvalueerd of het noodzakelijk is om de investeringsplannen jaarlijks te blijven indienen.

BRUGEL pleit voor een voorlegging van de plannen voor goedkeuring elke twee jaar; deze plannen zouden ook systematisch door BRUGEL aan openbare raadpleging worden voorgelegd.

Wel moeten er wettelijke bepalingen worden ingevoerd om te garanderen dat jaarlijks de informatie wordt meegedeeld die noodzakelijk is voor de controle van de samenhang van de in het investeringsplan elektriciteit van distributienetbeheerder SIBELGA gepresenteerde gegevens. De indiening van bijvoorbeeld een follow-updocument inzake het investeringsplan (niet onderworpen aan advies van BRUGEL en evenmin aan goedkeuring door de regering) zou een pragmatische oplossing kunnen zijn.

Voordat deze nieuwe periodiciteit zou worden ingevoerd, zal BRUGEL de eventuele impact op de controle van de tarieven van ELIA door de CREG onderzoeken.

4 Opmerkingen van BRUGEL

De analyse van de investeringsplannen door BRUGEL verloopt voornamelijk rond 2 krachtlijnen:

- de evaluatie van de bevoorradingscapaciteit van het distributienet;
- de evaluatie van de kwaliteit en de regelmaat van de bevoorrading van de netgebruikers;

BRUGEL analyseert eveneens de overeenstemming van de informatie en investeringen die de GTNB indient in het licht van de elektriciteitsordonnantie en het technische reglement.

BRUGEL herinnert er ook aan dat zij niet bevoegd is inzake het transporttarief. De informatie die door ELIA aan BRUGEL wordt doorgegeven als het gaat om de financiële follow-up, is dan ook zeer beperkt. In dit kader beperkt het eerste onderzoek dat door BRUGEL wordt gerealiseerd zich tot een evaluatie van het opportune karakter van de door de GTNB voorgestelde investeringen.

De voornaamste vaststellingen die voortvloeien uit de door BRUGEL gemaakte analyse van het investeringsplan 2020-2030 worden in dit punt aangehaald.

4.1 Evolutie van het verbruik van 2010 tot 2018

Het gewestelijke transmissienet is een net waarvan het belang beperkt blijft door zijn omvang en door het aantal afnemers dat erop is aangesloten.

Dit net zorgt via 310,9 km HS-kabels van 36 kV voor de bevoorrading van het distributienet via 45 leveringspunten, maar ook voor de bevoorrading van 10 andere toegangspunten die eigendom zijn van andere gebruikers (Aquiris, Audi, Infrabel en de MIVB) die op het 36 kV-net aangesloten zijn.

De totale elektriciteit die werd afgenomen voor de bevoorrading van de Brusselse gebruikers (aangesloten op het gewestelijke transmissienet of op het distributienet van SIBELGA) bedroeg 5,157 TWh in 2018. De gebruikers die aangesloten zijn op het net van ELIA verbruiken bijna 10% van de totale elektriciteit.

Zoals Figuur 2 aangeeft, daalt de op het gewestelijke transmissienet afgenomen elektrische energie sinds enkele jaren aanhoudend. Zo is de totale hoeveelheid getransporteerde energie van 2010 tot 2018 met 12,7% gedaald. Het blijkt dat deze daling wel degelijk een structureel verschijnsel is, dat voornamelijk wordt verklaard door het feit dat de gebruikte elektrische toestellen steeds energiezuiniger zijn. De relatieve impact van de economische context in Brussel is evenwel moeilijk in te schatten op basis van de informatie waarover BRUGEL beschikt.

Figuur 2: Evolutie van de op het gewestelijke transmissienet getransporteerde energie

4.2 De bevoorradingszekerheid

BRUGEL evalueert in het bijzonder de bevoorradingszekerheid van de Brusselse gebruikers op basis van de capaciteit van het gewestelijke transmissienet om de geraamde belastingsschommelingen op korte en middellange termijn op te vangen.

4.2.1 Bepaling van de evolutie van de capaciteitsbehoeften

De leveringsposten⁴, die de interface vormen tussen het transmissienet van ELIA en het distributienet van SIBELGA, zijn belangrijke installaties die aandachtig gevolgd worden door BRUGEL. Alle Brusselse elektriciteitsgebruikers worden immers via deze 45 leveringsposten bevoorrad.

SIBELGA voert elk jaar in overleg met ELIA een evaluatie uit van de verbruikspiek en het gegarandeerde vermogen voor elk van de leveringsposten die het distributienet bevoorraden. De resultaten van dit

⁴ Ook koppelpunten of transformatieposten genoemd.

overleg worden door ELIA gepresenteerd via de meest recente versie van het plan met de prognose van het elektriciteitsverbruik op 10 jaar (de “Forecast” of “zwartboek”), die een bijlage bij het investeringsplan vormt⁵. Dit document wordt opgesteld op basis van de in 2018 gemeten gegevens en probeert, op basis van de meest recente informatie, de verwachte belasting tegen 2030 in kaart te brengen.

In de praktijk worden de capaciteitsbehoeften voornamelijk ingeschat op basis van de inschatting van de vraag van de gebruikers (van het distributienet of het gewestelijk transmissienet). Voor de periode waarop dit ontwerp van investeringsplan betrekking heeft, heeft ELIA in zijn model geen jaarlijks groeipercentage toegepast op de belasting per leveringspost.

Verzadigde of bijna verzadigde leveringsposten vormen voorwerp van overleg tussen SIBELGA en ELIA. Eerst wordt overwogen om de belasting van de verzadigde posten naar naburige posten over te hevelen. Indien dit onmogelijk is, worden meer structurele oplossingen gekozen, met name de versterking van de bestaande post of de bouw van een volledig nieuwe post.

4.2.2 Samenhang met de schattingen van de distributienetbeheerder

BRUGEL heeft de door SIBELGA meegedeelde waarden in verband met belastingsprognoses vergeleken met de door ELIA (de eigenaar van de posten) in diens investeringsplan meegedeelde waarden om zich van de coherentie van de gegevens te verzekeren. Er werden enkele verschillen gevonden.

Het belangrijkste verschil heeft betrekking op de verwachte toename van de belasting in het kader van het project Neo. SIBELGA voorspelt een toename van de belasting van de 36 kV-post Eeuwfeest met 16,2 MVA in 2023. De informatie in het “zwartboek” dat als bijlage bij het investeringsplan van de GTNB is gevoegd, bevat deze verhoging van de belasting echter niet. BRUGEL heeft opheldering gevraagd aan ELIA, dat verklaart dat deze belasting niet in aanmerking is genomen omdat het dossier met betrekking tot de aansluiting van dit project zich bij SIBELGA nog in de oriëntatiestudiefase bevindt. ELIA geeft aan dat het, indien de vraag werkelijkheid wordt, rekening zal houden met deze verandering van de belasting en zijn volgende investeringsplan zal aanpassen.

4.2.3 Analyse van de evolutie van de capaciteitsbehoeften

Uit de analyse van de gegevens in verband met de evaluatie van de belastingsprognoses blijkt dat men in de komende vijf jaar een verhoging van de piek verwacht voor bepaalde leveringsposten. BRUGEL merkt echter op dat **de huidige capaciteit van de posten die door deze verhoging zullen worden beïnvloed nog steeds voldoende is, of dat de netbeheerders SIBELGA en ELIA de nodige maatregelen (investeringen of herstructurering van het net) gepland hebben.**

Concreet laat de analyse van het prognoseplan van ELIA zien dat de toename van het vermogen voor alle posten samen overeenkomt met ongeveer 40MW tegen 2030.

BRUGEL stelt ook vast dat globaal, met uitzondering van een enkel leveringspunt, **alle posten over een reservecapaciteit van minstens 15% beschikken.** De analyse wijst ook uit dat op alle leveringspunten samen **gemiddeld 58% van de toeleveringscapaciteit wordt gebruikt.**

⁵ Dit document wordt niet gepubliceerd, want het bevat vertrouwelijke informatie

Tot slot geeft ELIA aan dat de opkomst van elektrische voertuigen geen onmiddellijke impact op zijn net heeft. Eventuele congestieproblemen zouden zich effectief op het niveau van het net van de DNB voordoen.

4.3 De bevoorradingskwaliteit

Elk jaar moet ELIA aan BRUGEL een verslag overmaken waarin het de kwaliteit van zijn dienstverlening in het voorgaande kalenderjaar beschrijft. Het verslag inzake de kwaliteit van de dienstverlening in het jaar 2018 werd op 29 maart 2019 naar BRUGEL verstuurd.

Wat de analyse van de kwaliteit van de bevoorrading van het gewestelijke net van ELIA betreft, zijn de beoordeelde indicatoren (gebaseerd op niet-geplande onderbrekingen van het lange type, dat wil zeggen meer dan drie minuten) de volgende:

- De onbeschikbaarheid: de gemiddelde jaarlijkse onderbrekingsduur per gebruiker;
- De duur van de onderbrekingen: de gemiddelde duur van een lange onderbreking die een gebruiker heeft ondergaan;
- De frequentie van de onderbrekingen: de gemiddelde jaarlijkse frequentie van de lange onderbrekingen per gebruiker.

De evolutie van deze indicatoren over de vijf afgelopen jaren is opgenomen in Tabel 1.

	ELIA- doelstellingen	2014	2015	2016	2017	2018
Aantal onderbrekingen	/	5	2	2	12	2
Onbeschikbaarheid	<0:03:50	0:01:30	0:00:42	0:00:57	0:09:58	0:01:36
Duur van de onbeschikbaarheid	<0:31:30	0:25:01	0:17:43	0:22:58	1:03:54	0:34:18
Frequentie van de onderbreking	< 0,08	0.06	0.04	0.04	0.16	0.05

Tabel 1: Indicatoren voor de continuïteit van de bevoorrading van het gewestelijke transmissienet (Lange onderbrekingen)

In 2018 hebben slechts twee incidenten tot lange onderbrekingen op het gewestelijke transmissienet geleid. ELIA kan evenwel niet verantwoordelijk worden gesteld voor de oorzaak van die onderbrekingen. De incidenten deden zich voor op het net van de distributienetbeheerder⁶.

De analyse van deze indicatoren wijst uit dat behalve in 2017, de kwaliteit van dan de continuïteit voor de gebruikers van het gewestelijk transmissienet bevredigend is.

De investeringen om een goede kwaliteit van de continuïteit van de elektriciteitsbevoorrading te handhaven, houden hoofdzakelijk verband met de vervanging van verouderde assets. Overigens wordt

⁶ Na kortsluitingen in het net van de distributienetbeheerder zijn de beschermingsvoorzieningen van ELIA in werking getreden om deze incidenten te isoleren.

bijna 80% van de investeringsprojecten die ELIA in zijn plan voor 2020-2030 voorstelt, gestuurd door dit type motivering.

Voor wat de door ELIA gedefinieerde kwaliteitsdoelstellingen betreft, plaatst BRUGEL vraagtekens bij hun relevantie. Deze doelstellingen komen in feite gewoon overeen met het gemiddelde van de voorbije 3 jaar. Het zou goed zijn als beetje bij beetje een meer uitgewerkte visie voor de vastlegging van doelstellingen naar voren zou komen.

4.4 Integratie van de productie van gedecentraliseerde installaties

In vergelijking met de andere gewesten van het land is de impact van gedecentraliseerde opwekking op het net van ELIA in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest beperkt. Dit hangt met name samen met het stedelijk karakter.

Net als de voorbije jaren heeft ELIA aan BRUGEL een prognoseplan (ook “groenboek” genoemd) bezorgd voor de onthaalcapaciteit van de gedecentraliseerde productie-installaties voor elk van de leveringspunten van het gewestelijke transmissienet.

Dit “groen boek” geeft informatie over de resterende traditionele onthaalcapaciteit van de leveringspunten. Deze capaciteit stemt overeen met een geïnstalleerde vermogenswaarde van de productie-eenheden die op een leveringspunt kunnen worden aangesloten en tegen 100% kunnen produceren in situatie N-1. Met andere woorden, met een traditionele toegang tot het net blijft de productie van de bestaande en nieuwe eenheden onbeperkt mogelijk, ook als een onderdeel van het net onbeschikbaar is.

BRUGEL heeft dit groenboek geanalyseerd en stelt vast dat het voor bijna 90% van de leveringspunten mogelijk is nog minstens 90% van hun gegarandeerd vermogen aan te sluiten.

Alleen de leveringspost Volta heeft een restcapaciteit van minder dan 5%, want er is al een turbojet met een vermogen van 18,3 MVA op aangesloten.

Met uitzondering van de post Volta geldt dat **geen enkel leveringspunt van het gewestelijk transmissienet wordt of zal worden beschouwd als zijnde kritisch⁷. Het ontbreken van een project in het investeringsplan van ELIA om de aansluiting van gedecentraliseerde installaties mogelijk te maken, is dus gerechtvaardigd.**

4.5 Energie-efficiëntie van het gewestelijk transmissienet

De Europese richtlijn betreffende energie-efficiëntie voorziet in artikel 15 (§2) een verplichting voor de Lidstaten om tegen uiterlijk 30 juni 2015 het potentieel voor energie-efficiëntie van het elektriciteitsnet (transport en distributie) te beoordelen. Deze beoordeling moet ook concrete maatregelen en investeringen vaststellen voor het invoeren van kosteneffectieve verbeteringen van de energie-efficiëntie van de netten.

Deze bepaling werd overigens omgezet in de laatste wijziging van de elektriciteitsordonnantie die op 11/06/2014 werd gepubliceerd. Punt 21 van artikel 30bis, § 2 van de ordonnantie bepaalt namelijk dat BRUGEL moet: *“erop toezien dat vóór 31 maart 2015, een studie wordt uitgevoerd om de potentiële energie-efficiëntie van de gas- en elektriciteitsinfrastructuren in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest te bepalen, in het*

⁷ Een kritiek leveringspunt is een punt waarvan de resterende traditionele onthaalcapaciteit kleiner is dan 2,5 MVA.

bijzonder wat betreft regionale transmissie/vervoer, distributie, beheer van de belasting van het net en interoperabiliteit, evenals de aansluiting van installaties voor energieopwekking; deze studie stelt concrete maatregelen en investeringen vast voor het invoeren van kosteneffectieve verbeteringen van energie-efficiëntie in de netwerkinfrastructuur, met een gedetailleerd tijdschema voor de invoering ervan.”

In overeenstemming met de wetgeving heeft BRUGEL aan de Minister een studie bezorgd op 26 maart 2015⁸.

Het investeringsplan van ELIA voor de periode 2020-2030 geeft een stand van zaken van de geïdentificeerde maatregelen.

Hier komt met name uit naar voren dat de realisatie van de investeringen die in het kader van dit plan 2020-2030 zijn gepland, de elektrische verliezen op het transmissienet zal kunnen terugdringen. De herstructurering van het gewestelijk transmissienet, waarbij een deel van het 36 kV-net zal worden vervangen door 150 kV, zal immers een jaarlijkse winst van 4,2 GWh mogelijk maken zodra dit investeringsprogramma is afgerond.

4.6 Door ELIA voorgestelde investeringen

4.6.1 Aanpak

Het voor de periode 2020-2030 voorgestelde ontwerp van investeringsplan heeft dezelfde basis als de vorige plannen. De dimensionering van het gewestelijke transmissienet, met een spanningsniveau van 36 kV, is immers voornamelijk verbonden aan de verbruiksvoorzieningen per leveringspunt, aangezien de gedecentraliseerde productie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest relatief zwak blijft. Globaal gezien zijn deze voorzieningen gebaseerd op macro-economische hypothesen die de normale toename van de vraag naar elektriciteit weergeven, en micro-economische hypothesen die de lokale ontwikkelingsperspectieven weerspiegelen en die in Brussel van overwegend belang blijven.

Deze bijzondere situatie van het Brusselse net zet ELIA ertoe aan om zich voor de bepaling van de capaciteitsbehoeften van het gewestelijke transmissienet veeleer op de door SIBELGA verstrekte gegevens te baseren. Deze gegevens worden gebruikt om de knelpunten te identificeren (de kritische punten waar de technische criteria tussen verbruik en productie niet meer worden geverifieerd). De eventuele oplossingen worden vervolgens besproken door beide partijen. Eerst wordt overwogen om de belasting van de verzadigde posten naar naburige posten over te hevelen. Indien dit onmogelijk is, worden meer structurele oplossingen gekozen, met name de versterking van de bestaande post of de bouw van een volledig nieuwe post.

Bepaalde investeringen op het 150 kV-net worden ter informatie opgenomen in het investeringsplan (aangezien de elektriciteitsordonnantie het gewestelijke transmissienet definieert als het net met een nominale spanning van 36 kV liggend op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest). Dit geldt ook voor de versterkingen in 36 kV die zich in het Vlaams Gewest bevinden en die een invloed hebben op het Brusselse transmissienet. Deze investeringen maken uiteraard geen deel uit van dit investeringsplan.

⁸Deze studie werd ook door BRUGEL gepubliceerd (BRUGEL-STUDIE-20150306-08)

4.6.2 Voornaamste oriëntaties

De investeringsbehoeften van het Brusselse gewestelijk transmissienet hangen hoofdzakelijk samen met vervangingsbehoeften. Bijna 80% van de investeringsprojecten die ELIA in voorstelt, wordt immers gerealiseerd om redenen van veroudering.

Zoals in de eerdere investeringsplannen van de GTNB vermeld, hebben technisch-economische analyses uitgewezen dat het interessant is om de vervanging van verouderde uitrustingen te combineren met een herstructurering van het 36 kV-net naar 150 kV. In dit kader is een studie naar de herstructurering van het transmissienet in het oosten van Brussel gerealiseerd. Dit project, dat werd gestart omdat een groot aantal 36 kV-uitrustingen (transformatoren en kabels) vervangen moest worden, zal het mogelijk maken het netwerk te herstructureren tegen een lagere kost (bijna 30% goedkoper) dan een herstructurering waarbij naar herstel van de huidige staat wordt gestreefd. Deze besparing wordt met name gerealiseerd dankzij de aanzienlijke verkleining van het 36 kV-net die voortvloeit uit de nabijheid van de 150/36 kV-injecties bij de verbruikscentra middels een niet-significante toename van het aantal gelegde 150 kV-kabels.

Deze herstructurering zal het dus mogelijk maken de capaciteit van het net te vergroten (overstap naar 150 kV en toename van het vermogen van bepaalde transformatoren) en de verliezen te beperken.

4.6.3 Opvolging van de geplande investeringen

In het kader van haar analyse heeft BRUGEL een follow-up gemaakt van de verschillende in het vorige investeringsplan (2019-2029) geplande investeringsprojecten die werden goedgekeurd door de Regering.

Hoofdstuk 4 van het investeringsplan van ELIA geeft de status weer van alle geplande investeringsprojecten. Hier worden niet minder dan 120 projecten genoemd⁹.

Uit de analyse blijkt dat de planning van verschillende projecten aangepast is. Zo zijn in totaal 16 projecten uitgesteld (meestal met niet meer dan een jaar).

Daarnaast stelt BRUGEL vast dat twee projecten die in het verleden meerdere malen zijn uitgesteld, eindelijk opgelost zullen worden. Deze projecten hangen samen met:

- De plaatsing van een 150 kV-kabel tussen de posten Keizer Karel en Woluwe
- De installatie van een nieuwe post bij Pacheco van 150 kV.

Ter herinnering, de werf voor de plaatsing van een 150 kV-kabel tussen de posten Keizer Karel en Woluwe werd stilgelegd na klachten van de omwonenden over de risico's van de opwekking van magnetische velden door deze kabel. De werken konden worden hervat, met een aanpassing van het traject, na de invoering van een verplicht protocol dat alle goede praktijken voorschrijft die het Gewest en ELIA moeten toepassen voor de plaatsing van 150 kV-kabels in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De plaatsing van de kabel zal volgens ELIA nog in 2019 of anders begin 2020 worden voltooid.

De post Pacheco zal in 2020 in dienst worden genomen (in plaats van 2019). Ter herinnering: dit project is meerdere malen uitgesteld vanwege de conclusies van het BBP (Bijzonder Bestemmingsplan)

⁹ Zoals eerder aangegeven, omvat het investeringsplan ook projecten die buiten de bevoegdheid van BRUGEL vallen (investeringsprojecten in het 150 kV-net of in Vlaanderen)

en na de blokkering van de werf voor de plaatsing van de 150 kV-kabel tussen Keizer Karel en Woluwe, aangezien die noodzakelijk was voor de voeding van de nieuwe Pacheco-post van 150 kV.

BRUGEL stelt eveneens vast dat meerdere projecten nog altijd systematisch wordt uitgesteld wegens vergunnings- en werfcoördinatiekwesties. BRUGEL stelt vast dat de netbeheerders (distributie- of transmissienetbeheerders) steeds meer obstakels ontmoeten bij de uitvoering van hun projecten. Zowel de planning als het budget van de werven kunnen aanzienlijk worden beïnvloed.

BRUGEL is van mening dat de bevoegde autoriteiten aandacht moeten besteden aan de moeilijkheden waarmee de netbeheerders worden geconfronteerd, zodat dit soort belemmeringen geen ernstigere gevolgen heeft als de noodzakelijke investeringen voor de bevoorrading van de gebruikers niet tijdig kunnen worden gedaan.

Tot slot vraagt BRUGEL aan ELIA om ervoor te zorgen dat de voorgestelde planningswijzigingen (zeker wanneer ELIA er verantwoordelijk voor is) geen risico's opleveren voor de bevoorradingszekerheid van de Brusselse gebruikers.

5 Conclusies

In overeenstemming met artikel 12 van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, heeft de GTNB ELIA op 31 mei 2019 een voorlopig ontwerp van investeringsplan voor de periode 2020-2030 aan BRUGEL bezorgd.

ELIA heeft, op basis van het resultaat van de openbare raadpleging, op 15 september 2019 een nieuwe versie van het definitieve ontwerp van investeringsplan ingediend.

Overeenkomstig de bepalingen van artikel 12 van de elektriciteitsordonnantie heeft BRUGEL een openbare raadpleging georganiseerd over de voorlopige versie van het ontwerp van investeringsplan voor elektriciteit van GTNB ELIA, die van 17 juni tot 22 juli 2019 op haar website plaatsvond. Hoewel artikel 12 van de elektriciteitsordonnantie BRUGEL de mogelijkheid geeft om de raadpleging te beperken tot “bepaalde aspecten van het ontwerpplan”, heeft BRUGEL met het oog op de transparantie beslist het volledige ontwerp van investeringsplan ter raadpleging voor te leggen.

Om de deelname aan deze raadpleging te vergemakkelijken, heeft BRUGEL op 24 juni 2019 een openbare presentatie georganiseerd in nauwe samenwerking met netbeheerders SIBELGA en ELIA. Vergeleken met de raadpleging over het investeringsplan voor elektriciteit van SIBELGA werden er echter zeer weinig reacties op het plan van de GTNB ontvangen (zie Bijlage I van dit advies).

Voor wat het onderzoek van het door de GTNB ELIA voorgestelde investeringsplan 2020-2030 betreft, heeft BRUGEL de volgende vaststellingen gedaan:

1. Wat de bevoorradingszekerheid betreft, blijkt uit de analyse van de meegedeelde gegevens dat men voor bepaalde leveringspunten een toename van de belasting verwacht. BRUGEL merkt echter op dat de huidige capaciteit van de posten die door deze verhoging zullen worden beïnvloed nog steeds voldoende is, of dat de netbeheerders ELIA en SIBELGA de nodige maatregelen (investeringen of herstructurering van het net) gepland hebben. BRUGEL stelt eveneens vast dat de leveringsposten over het algemeen beschikken over een goede reservecapaciteit.
2. Wat de kwaliteit van de bevoorrading aan de netgebruikers betreft, blijkt uit de uitgevoerde analyse dat de waarden van de indicatoren voor de bevoorradingskwaliteit in 2018 naar een bevredigend niveau zijn teruggekeerd.
3. Met betrekking tot de follow-up van de voorgestelde investeringen tegenover het vorige investeringsplan (2019-2029) dat door de Regering is goedgekeurd, stelt BRUGEL vast dat een aantal wijzigingen aan de planning werd aangebracht en gemotiveerd. Een van de belangrijkste redenen die ELIA aanvoert, heeft betrekking op de moeilijkheden die de netbeheerder ondervindt bij het verkrijgen van de nodige vergunningen en machtigingen om zijn werkzaamheden uit te voeren. BRUGEL is van mening dat de bevoegde autoriteiten aandacht moeten besteden aan de moeilijkheden waarmee de netbeheerders (transmissie en distributie) worden geconfronteerd, zodat dit soort belemmeringen geen ernstigere gevolgen heeft als de noodzakelijke investeringen voor de bevoorrading van de Brusselse gebruikers niet tijdig kunnen worden gedaan.

Verder zullen twee projecten die in het verleden waren uitgesteld, namelijk het project voor de plaatsing van een 150 kV-kabel tussen de posten Keizer Karel en Woluwe en het project voor de installatie van een nieuwe post te Pacheco van 150 kV, normaal gesproken eindelijk

zullen worden afgerond in 2020. Meerdere investeringen waarvoor de realisatie van deze projecten een voorwaarde was, zullen dus eindelijk kunnen worden voortgezet.

4. Voor wat de procedure voor de goedkeuring van de plannen van de GTNB betreft, is BRUGEL van mening dat het relevant zou zijn de mogelijkheid te bekijken om de periodiciteit van de indiening van deze plannen voor goedkeuring aan te passen. Deze periodiciteit is op dit moment identiek aan die voor het investeringsplan elektriciteit van de DNB, terwijl de kenmerken van deze netten en hun uitdagingen anders zijn.

BRUGEL is van mening dat de invoering van een minder zware procedure voor de verschillende partijen *a priori* opportuener zou zijn. Deze aanpassing kan zich bijvoorbeeld vertalen naar een minder frequente voorlegging van een investeringsplan (maar systematisch onderworpen aan openbare raadpleging), met in plaats daarvan een jaarlijkse rapportageplicht inzake de gegevens die noodzakelijk zijn voor de controle van de samenhang van het investeringsplan van de DNB. BRUGEL zal in dit kader een voorstel doen aan de autoriteiten in het kader van de toekomstige herziening van de elektriciteitsordonnantie.

BRUGEL stelt de Regering dan ook voor het ontwerp van het definitieve investeringsplan zoals voorgesteld door ELIA voor de periode 2020-2030 goed te keuren.

* *

*

6 Bijlage I: Resultaten van de openbare raadpleging

6.1 Door BRUGEL geformuleerde vragen tijdens de openbare raadpleging over het voorlopige investeringsplan voor de periode 2020-2030

Thema	Nr.	Vraag
Bevoorradingszekerheid en -capaciteit	Vraag 1	In haar investeringsplan geeft ELIA een analyse van de belasting van haar net en de verwachte evolutie daarvan (zie punten 1.3, 2.2.4.1 en 3.2.3). Hieruit komt naar voren dat het net globaal over een aanzienlijke capaciteitsreserve beschikt. Gemiddeld wordt 58% van de capaciteit op alle leveringspunten gebruikt. Hebt u opmerkingen over de methoden voor de raming van de netbelasting en over de voorgestelde resultaten?
Kwaliteit van de bevoorrading	Vraag 2	In haar ontwerp investeringsplan presenteert ELIA een analyse van de kwaliteit van de bevoorrading van haar netgebruikers. ELIA presenteert met name de evolutie van de betrouwbaarheidsindicatoren en de gestelde doelen (zie de punten 1.4.3 en 3.4.1). Hebt u opmerkingen over de gebruikte indicatoren voor de kwaliteit van de bevoorrading, de resultaten ervan en de doelstellingen van ELIA? Meent u, gezien de voorgestelde resultaten, dat het ontwerp investeringsplan van ELIA de kwaliteit van de bevoorrading van de netgebruikers kan waarborgen?
Milieubeleid	Vraag 3	In haar ontwerp investeringsplan presenteert ELIA haar beleid inzake elektromagnetische velden (zie punt 2.4.1.3) en milieubescherming (zie punt 2.4.2). Hebt u opmerkingen over het voorgestelde milieubeleid?
Energie-efficiëntie	Vraag 4	ELIA presenteert haar energie-efficiëntiebeleid in punt 3.4.3 van haar ontwerp investeringsplan. Dit volgt met name op de studie die in 2012 is uitgevoerd in overleg met SYNERGRID, de federatie van netbeheerders, en alle regulatoren (FORBEG) in antwoord op artikel 15, lid 2, van de Europese Richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie. Hebt u opmerkingen over het voorgestelde energie-efficiëntiebeleid?
Volledigheid van het investeringsplan	Vraag 5	Vindt u dat er belangrijke elementen ontbreken die moeten worden opgenomen in het door ELIA voorgestelde ontwerp investeringsplan?
Open vraag	Vraag 6	Hebt u andere (vrije) opmerkingen over het ontwerp investeringsplan van ELIA voor de periode 2020-2030?

6.2 Opmerkingen van de deelnemers en antwoorden van ELIA of BRUGEL

Thema's	Nr. vraag	Deelnemer	Antwoord-Opmerking: Deelnemer	Antwoord Opmerking ELIA
Milieubeleid	3	Leefmilieu Brussel	<p>Leefmilieu Brussel steunt ELIA in haar inspanningen om de milieu-impact van haar infrastructuur en haar activiteit te beperken – met name op het vlak van geluidshinder, water, netverliezen – evenals de mobiliteitsimpact van haar werven. Leefmilieu Brussel herinnert eraan dat alle geldende milieunormen moeten worden nageleefd. Voor de infrastructuren die aan een milieuvergunning zijn verbonden, verwijst ze ELIA naar de in het kader van de vergunningsaanvragen genomen beslissingen.</p> <p>Leefmilieu Brussel steunt ELIA ook in haar onderzoeksinspanningen met betrekking tot de gevolgen van blootstelling aan elektromagnetische straling op de gezondheid en juicht de initiatieven van ELIA in termen van transparantie en informatie over dit thema toe.</p> <p>Met het oog op de aanhoudende onzekerheid over de gevolgen van blootstelling aan laagfrequente straling voor de gezondheid, moet het voorzorgsbeginsel worden toegepast. In deze context hebben het Gewest en ELIA op 4 mei 2017 een verplicht protocol ondertekend waarin alle goede praktijken worden vermeld die door beide partijen moeten worden toegepast bij het plaatsen van nieuwe 150 kV-kabels. Het doel van deze goede praktijken is het bepalen van de voorkeurs- en minimumafstanden voor het leggen van 150 kV-kabels vanaf woningen, rekening houdend met de technische en economische beperkingen die aan de noodzakelijke investeringen worden opgelegd. Leefmilieu Brussel herinnert eraan dat het noodzakelijk is de dwingende bepalingen van dit Protocol na te leven. Buiten het toepassingsgebied van dit Protocol, met betrekking tot de nieuwe HS-kabels die ELIA zal installeren, beveelt Leefmilieu Brussel aan om hun installatie zo ver mogelijk van de gevels van woningen te laten plaatsvinden.</p>	<p>ELIA dankt Leefmilieu Brussel voor haar opmerking en neemt nota van haar aanbeveling. Zoals gespecificeerd in het investeringsplan, doet ELIA al het mogelijke om het Protocol na te leven.</p> <p>ELIA voldoet aan de vereisten van de verleende vergunningen. De verschillende werken vormen het voorwerp van voorbereidende technische en economische studies. Bovendien wijst ELIA erop dat de technische kwesties in verband met de aanleg van kabels geen deel uitmaken van het Investeringsplan, dat tot doel heeft de capaciteitsbehoeften vast te stellen en de meest geschikte middelen te beschrijven om aan deze behoeften te voldoen.</p>
Energie-efficiëntie	4	Leefmilieu Brussel	<p>Leefmilieu Brussel volgt met aandacht de geleidelijke toepassing van de energie-efficiëntiemaatregelen die in het kader van de studie naar het potentieel voor energie-efficiëntie op de netten naar voren zijn gekomen,</p>	Geen commentaar

			zoals voorzien in artikel 15§2 van de Europese richtlijn 2012/27/EU betreffende energie-efficiëntie.	
Open vraag	6	Leefmilieu Brussel	Leefmilieu Brussel raadt ELIA aan om aandacht te besteden aan de bepalingen van het toekomstige Nationaal Energie- en Klimaatplan, met name de bepaling over de elektrificatie van toepassingen en de ontwikkeling van hernieuwbare energieproductie.	ELIA bevestigt de ontwikkelingen in het kader van het Nationaal Energie- en Klimaatplan te volgen.
Open vraag	6	Raad van gebruikers van elektriciteit en gas	De Raad nodigt transmissienetbeheerder ELIA uit om aandacht te besteden aan de maatregelen van het Brussel Hoofdstedelijk Gewest in het kader van het ontwerp van Nationaal Energie- en Klimaatplan op het vlak van geleidelijke uitstap uit gas en de toenemende elektrificatie van toepassingen, en aan de toekomstige impact hiervan op de eventuele behoefte aan investeringen in het gewestelijk elektriciteitstransmissienet.	ELIA bevestigt de ontwikkelingen in het kader van het Nationaal Energie- en Klimaatplan te volgen.